

Regionstruktur på Nordmøre

Sondre Groven

Tittel: Regionstruktur på Nordmøre
TF-notat nr: 46/2016
Forfatter(e): Sondre Groven
Dato: 14.10.16
ISBN: 978-82-7401-982-9
ISSN: 1891-053X
Pris: 150,- (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Prosjekt: Regionstruktur på Nordmøre
Prosjektnr.: 20160910
Prosjektleder: Sondre Groven
Oppdragsgiver(e): ORKidé - Nordmøre Regionråd

Spørsmål om dette notatet kan rettes til:

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: +47 35 06 15 00
www.telemarksforsking.no

Sondre Groven er utdannet statsviter fra Norges Teknisk-naturvitenskaplige universitet (NTNU), og har vært ansatt som forsker ved Telemarksforsking siden høsten 2015. I sin mastergrad har han en fordypning innenfor offentlig politikk og administrasjon. Masteroppgaven til Sondre er en komparativ analyse av den kommunale parlamentarismen og formannskapsmodellen. Studien hentet både kvantitative og kvalitative data fra politikere i bystyrene fra fem kommuner. For Telemarksforsking har Sondre jobbet med kommunestruktur, både ved sammenslåingsalternativer og 0-alternativer. Videre har han også jobbet med drifts- og ressursgjennomganger og kommunal bostøtte.

Forord

Telemarksforskning har på oppdrag fra Nordmøre Regionråd sett nærmere på regionreformen på Nordmøre. Det har vært et spesielt fokus på innbyggernes tilhørighet til egen region, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Videre har de enkelte kommunenes hverdagsregioner også vært sett nærmere på.

Kommunereformen er mye diskutert på Nordmøre og i fylket som helhet. Telemarksforskning har i denne sammenheng utredet en rekke sammenslåingsalternativer og «0- alternativer» i fylket. Regionreformen har en nær sammenheng med kommunereformen og har som mål at de nye regionene kan ta en større rolle som samfunnsutvikler.

Vår kontaktperson i Nordmøre næringsråd har vært prosessleder for kommunereformen, Roland Mauseth. Vi takker for oppdraget.

Bø, 14.10.2016

Sondre Groven

Prosjektleder

Innhold

1. Innledning	6
2. Regionreformen.....	7
2.1 Den regionale stat.....	7
2.2 Regionreform på Nordmøre.....	8
3. Innbyggerundersøkelsen og tilhørighet	10
3.1 Spredningen blant respondentenes tilhørighet.....	12
3.1.1 Nordmøre.....	12
3.1.2 Møre og Romsdal	13
3.1.3 Sør-Trøndelag	14
3.2 Spredning etter bosted i kommunen.....	15
3.2.1 Aure	15
3.2.2 Halsa.....	16
3.2.3 Rindal.....	16
3.2.4 Surnadal	17
3.2.5 Averøy	17
3.3 Meningsmåling.....	17
3.4 Oppsummering av tilhørigheten.....	19
4. Hverdagsregioner.....	21
4.1 Idrettskrets, domstol og prosti.....	21
4.2 BA-regioner og pendling	22
4.2.1 Aure	22
4.2.2 Halsa.....	23
4.2.3 Rindal.....	23
4.2.4 Surnadal	24
4.2.5 Sunndal.....	24
4.2.6 Gjemnes	25
4.2.7 Averøy	25

4.2.8	Kristiansund	26
4.2.9	Oppsummering hverdagsregioner	26
5.	Referanser	28

1. Innledning

Debatten om fylkestilhørighet på Nordmøre er aktualisert som følge av den pågående regionreformen. Telemarksforsking har tidligere vurdert spørsmålet om fylkestilhørighet i sin sluttrapport om kommunereformen på Nordmøre (TF-rapport nr. 368) og gjennomførte i juni 2015 en innbyggerundersøkelse som også belyser dette spørsmålet. På bakgrunn av dette har ORKidé – Nordmøre Regionråd bedt Telemarksforsking om en tilleggsrapport som oppdaterer disse vurderingene til dagens situasjon og belyser noen tilleggsmomenter

Telemarksforsking har i tillegg til å se på fylkestilhørigheten på Nordmøre, utredet en rekke potensielle sammenslåingsalternativer i regionen. Flere kommuner har også fått utredet det såkalte «0-alternativet», altså hvordan kommunen vil kunne klare seg på egenhånd. Både sammenslåings- og 0-alternativene tar utgangspunkt i ekspertutvalget og regjeringens kriterier. Telemarksforsking har i denne forbindelse opparbeidet seg en god kjennskap til Nordmøre.

I tiden etter Telemarksforsking sin sluttrapport for Nordmørskommunene (TF-rapport nr. 368) har det vært ytterligere bevegelse i regionen. Særlig den pågående regiondebatten har økt i omfang. I TF-rapport nr. 368 blir fylkestilhørighet diskutert noe nærmere i kapittel 5. Denne rapporten kan til en viss grad betraktes som en utvidet og oppdatert utgave av kapittel 5 i TF-rapport nr. 368.

Regiondebatten og fylkes-/regiontilhørigheten vil både belyses ut i fra en tidligere gjennomført innbyggerundersøkelse, bolig- og arbeidsmarkedsregioner, pendlemønstre samt noen generelle betraktninger.

I **kapittel 2** vil vi se nærmere på regionreformen som helhet, men også på utviklingen som har funnet sted på Nordmøre.

Kapittel 3 tar i hovedvekt for seg Telemarksforsking sin innbyggerundersøkelse/spørreundersøkelse i forbindelse med kommunereformen. Her er det særlig spørsmålene om respondentenes tilhørighet til Nordmøre, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag som vil under lupen. Spredningen i svar, samt spredningen etter områder i kommunen vil også ses nærmere på. Til slutt i kapitlet vil Sentio sin undersøkelse i Møre og Romsdal også trekkes frem.

Etter dette vil **kapittel 4** ta for seg hverdagsregionene på Nordmøre. Her vil det ligge et særlig fokus på pendlemønstre og BA-regioner, da dette er to sentrale faktorer i dannelsen av hverdagsregioner. Idrettskretsen, domstolen og bispedømmene vil også diskuteres i korte trekk.

2. Regionreformen

2.1 Den regionale stat

I tiden etter Telemarksforsking sin sluttrapport for Nordmøre (TF-rapport nr. 368) har det kommet en debatt om fylkeskommunene og regionene i Norge. Denne reformen har flere likhetstrekk med kommunereformen og ønsker å danne større og mer robuste regioner, som tar utgangspunkt i dagens fylkeskommuner. Disse regionene er påtenkt å videreføre flere av dagens oppgaver, men også tilføres nye ansvarsområder. Det er et særlig fokus på å styrke fylkene/regionenes rolle som regional samfunnsutvikler. Regjeringen har som mål med reformen at det legges til rette for en positiv samfunnsutvikling, basert på regionale forutsetninger og prioriteringer. Samtidig har reformen også som mål å redusere mengden av byråkrati og øke forvaltningsnivåets effektivitet. På disse punktene er regionreformen i tråd med kommunereformen (Innst. 333 S & St. Meld. 22. (2015-2016) 2016).

Regjeringen mener videre at landet bør bestå av om lag ti regioner. På denne måten argumenterer regjeringen for at regionene vil bestå av funksjonelle områder som kan legge til rette for samfunnsutvikling. Dagens fylkesinndeling er så å si uendret siden midten av 1800-tallet, og ifølge St. Meld. 22 (2015-2016) så er ikke fylkesgrensene lenger i tråd med reisemønstre, «BA-regioner» (bolig- og arbeidsmarkedsregioner) og næringsstrukturer. Det er derfor regjeringens ønske at den nye strukturen ses i forbindelse med de overnevnte faktorene.

Videre argumenteres det også for at større regioner vil kunne føre til økt kapasitet og kompetanse i de ulike regionale forvaltningene, og på den måten sørge for at regionen i styrket grad kan håndtere dagens og fremtidige oppgaver. Stortinget understreker imidlertid at nye oppgaver til fylkene/regionene forutsetter at «... prosessen fører til færre fylkeskommuner/regioner av en viss størrelse» (Meld. 22. (2015-2016) 2016: s. 34). Det er derfor sentralt at de nye regionene oppnår en viss størrelse, men samtidig at de kan bygge opp under muligheten for å drive med samfunnsutvikling i regionen og koordinere offentlig innsats og virkemiddelbruk. Nye fylkeskommuner som ikke strekker seg over naturlige regioner, vil dermed kunne komplisere samfunnsutviklingen og koordineringen, ettersom motstridende interesser kan bli en utfordring.

Videre har stortinget vedtatt at det fortsatt skal være tre folkevalgte nivåer i det offentlige forvaltningsapparatet. Det vil dermed fortsatt være fylkeskommuner/regioner på regionalt nivå. Disse regionene skal dannes ved å slå sammen to eller flere fylkeskommuner. Det såkalte «BTV-samarbeidet» mellom fylkeskommunene Buskerud, Telemark og Vestfold, samt samtaler mellom de to Agder-fylkene er bare noen av sammenslåingsdialogene som pågår. Foreløpig er det kun Sør- og Nord-Trøndelag hvor det er endelig vedtatt å slå seg sammen til et fylke. Sammenslåingen trer i kraft fra 1. januar 2018.

Dette har også påvirket regiondebatten på Nordmøre, og mange har tatt til orde for at Nordmøre skal inngå i en region med Trøndelag. Diskusjonen og interessen rundt en slik sammenslåing kommer tydelig frem ved politiske diskusjoner, medieomtaler, sosiale medier, opprop på nett, etc. Flere av kommunene på Nordmøre har tett integrasjon med Trøndelag, både med tanke på tjenester, arbeidsplasser og tilhørighet. ORKidé - Nordmøre Regionråd har vedtatt å utrede framtidig regiontilhørighet for Nordmøre, som en del av den pågående regionreformprosessen

Parallelt med kommune- og regionreformen har det også pågått endringer innen både politisektoren og høyskolesektoren. Førstnevnte har som mål å sikre tilstedeværelsen av et kompetent

og effektivt nærpoliti, der befolkningen bor. Videre er ønsket med reformen at dette skal kunne føre til gode fagmiljøer som står rustet for dagens og fremtidige kriminalitetsutfordringer. Reformen vil redusere dagens 27 politidistrikter til 12 distrikter. Videre vil også antall tjenestesteder reduseres (Justis- og beredskapsdepartementet 2016). Nærpolitireformen er delt inn i 3 faser. I den første fasen skal det etableres nye politidistrikter med lik organisering og krav til hvordan tjenesten skal utføres. Videre vil det også etableres administrative støttetjenester som IKT, lønn og regnskap. I fase 2 vil de nye arbeidsmetodene tas i bruk. Denne fasen er preget av endring i arbeidsmetoder og digitalisering. I den siste fasen, som omhandler årene 2018-2020, er målet å øke kvaliteten og effektiviteten til politiet. Målene for reformen forventes innfridd etter hvert som man nærmer seg 2020 (Politiet 2016). Vi er etter alt å dømme fortsatt i fase 1, noe som tyder på at det enda er mye som skal på plass i nærpolitireformen. Som en konsekvens av reformen vil Møre og Romsdal bli ett politidistrikt. Her vil politimestertjenestene være lokalisert i Ålesund, mens politiets lønns- og regnskapskontor legges til Kristiansund. Også i Trøndelag har det skjedd endringer i forbindelse med nærpolitireformen. Her vil de to Trøndelagsfylkene utgjøre et samlet politidistrikt. Dette kan også ses på som naturlig ettersom de to fylkene slår seg sammen.

Videre har det også skjedd endringer blant universitetene og høyskolene i både Trøndelag og Møre og Romsdal. Forandringene føyer seg i rekken av endringer som leder til større enheter og fagmiljøer. Den 1. januar slo NTNU seg sammen med høyskolene i Ålesund, Gjøvik og Sør-Trøndelag. Sammenslåingen av høyskolene og NTNU fører til økt samarbeid på tvers av fylkesgrensene og en økt interaksjon mellom Møre og Romsdal og Trøndelag.

2.2 Regionreform på Nordmøre

På en generell basis er det klart at engasjementet i reformer og endringsprosesser ofte er stort. Dette gjelder både i organisasjonen selv (Jacobsen 1998), men også de som er påvirket av den, som eksempelvis innbyggerne i en kommune eller region. Engasjementet rundt region- og kommunereformen på Nordmøre kommer tydelig frem i mediabildet, debatter, sosiale medier, etc. Diskusjoner rundt regionreform er imidlertid ikke bare basert på tjenester og organisering, men også følelser og tilhørighet. Dette vekker et engasjement i befolkningen. På den ene siden er det de som ønsker en forandring og ser på potensielle endringer som en forbedring av regionen. På den andre siden er det noen som ønsker å beholde ting slik de er, og frykter at forandringer vil kunne slå negativt ut. Her kan også motsetningene øke engasjementet til de ulike grupperingene. Aspekter som tilhørighet, historie og identitet er medvirkende faktorer til det engasjementet og debatten vi ser på Nordmøre og i fylket generelt.

Stortinget har bedt om en regionreform samtidig med kommunereformen. Den pågående debatten rundt fylker og regioner er dermed planlagt over samme lest som kommunereformen, og disse reformene henger sammen (St. Meld 22. (2015-2016) 2016). Allikevel vil mange trolig ha fått et dypere innblikk og større oppmerksomhet rundt kommunereformen. På Nordmøre har diskusjonen rundt kommunereformen fått stor oppmerksomhet både ved nyhetsartikler, men også ved leserinnlegg, debatter, etc. Det har også blitt utredet flere sammenslåingsalternativer i Nordmørsregionen. I disse dager vil man oppleve at diskusjonene i større grad omhandler regiondebatten, enn kommunestruktur. I forbindelse med regionreformen har også regionrådet for Nordmøre vedtatt å utrede konsekvensene av en sammenslåing med Trøndelag. Altså er det stor aktivitet rundt denne debatten på Nordmøre. Det er dermed heller ikke unaturlig at fokuset i befolkningen har endret seg fra strukturspørsmålet på lokalnivå til det regionale nivået.

Regionreformen og kommunereformen kommer parallelt med andre reformer og diskusjoner rundt større fagmiljøer og tjenester. For Nordmøre har disse debattene vært særlig synlige med den tidligere omdiskuterte plasseringen av sykehuset, samt den noe nyere debatten angående politidistrikter (Nærpolitireformen). Nordmøre har ved begge disse debattene sett at store arbeidsplasser og sentrale tjenester har blitt flyttet ut av Kristiansund, og ut av regionen. Sykehuset ble plassert i Molde, mens det nye politidistriktet vil ha politimesterfunksjonen i Ålesund. Både sykehusdebatten og nærpolitireformen er viktig å ha med seg når man ser på den pågående kommune- og regionreformen på Nordmøre.

Det er dermed ikke unaturlig at den pågående kommune- og regionreformen vekker både følelser og engasjement blant innbyggerne i regionen. Ettersom enkelte tjenester fjernes fra Nordmøre, er det heller ikke unaturlig om befolkningen ser andre veier enn innad i regionen. Sør-Trøndelag er et fylke flere av kommunene har samarbeid med, pendling til og fra, samt at de benytter seg av tjenester der, som eksempelvis sykehuset i Orkdal kommune etc. Som vist nedenfor er det heller ikke den store forskjellen på tilhørigheten til respondentene mellom Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Trøndelag kan dermed være en naturlig retning å se for flere av innbyggerne på Nordmøre. At tjenester og arbeidsplasser forsvinner, interaksjonen med Sør-Trøndelag og den pågående regiondebatten kan dermed alle være en mulig forklaring på hvorfor flere av innbyggerne på Nordmøre viser en økende interesse for å slå seg sammen med Trøndelag. En eventuell sammenslåing sammen med de to Trøndelagsfylkene vil også kunne føre til en region med stor faglig tyngde, et rikt næringsliv og stor gjennomslagskraft.

På motsatt side er det også et engasjement og oppslutning rundt å beholde både Nordmøre og Møre og Romsdal slik det er i dag. Ved en spørreundersøkelse gjennomført av Sentio, kommer det frem at over 1/3 av respondentene fra Nordmøre ønsker å beholde Møre og Romsdal slik det er i dag (Vestre, Trond 2016, 21:22). Videre viser også undersøkelsen gjort av Telemarksforskning at det er en middels tilhørighet til Møre og Romsdal, men samtidig noe sterkere enn mot Sør-Trøndelag. Tilhørigheten til Nordmøre er imidlertid sterk. Gjennomføringen av Telemarksforskning sin spørreundersøkelse skjedde mens kommunereformen pågikk, og det var dermed et større engasjement rundt kommunedebatten enn regiondebatten. I senere tid har regionreformen kommet enda mer frem i søkelyset, og det ville derfor ikke være overraskende om engasjementet var enda sterkere dersom undersøkelsen ble gjennomført på nåværende tidspunkt. Hvilken vei dette ville slått ut, er imidlertid vanskelig å svare på. Det er derimot ganske naturlig at engasjementet rundt kommune- og regionstrukturen blusser opp igjen, ettersom reformdebatten på mange måter har overtatt stafettspinnen til kommunereformen i det offentlige rom.

En økt interesse og engasjement rundt regionene trenger derfor ikke nødvendigvis å reflektere en endring i oppfatning blant innbyggerne, men en økt bevissthet og en meningsdannelse rundt temaet. Samtidig er det mulig at hendelsene på Nordmøre med sykehuset og nærpolitireformen har fått enkelte av innbyggeren til å sette spørsmål ved om regionen har den posisjonen som er ønskelig i eget fylke, og derfor ser nordover. Følelser og tilhørighet er også kraftige virkemidler og kommer fort frem i en slik debatt. Det er viktig å understreke at dette er ment som mulige vinklinger på det som foregår, og er på ingen måte et forsøk på å dekke hele situasjonen, eller presentere alle forklaringene av hva som skjer på Nordmøre. Forklaringene til det økende engasjementet kan være mange. Allikevel er det naturlig å anta at faktorene som er nevnt ovenfor, trolig er med på å forme debatten og engasjementet blant innbyggerne.

3. Innbyggerundersøkelsen og tilhørighet

I avsnittene nedenfor vil vi se nærmere på innbyggerne sin tilhørighet. Dette vil belyses ved å først se på respondentene sine svar angående tilhørighet til Nordmøre, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Først vil dette analyseres ved å se på de ulike snittene for kommunene. Denne undersøkelsen er gjort i forbindelse med det tidligere utførte arbeidet til Telemarksforskning angående kommunestruktur på Nordmøre. I denne undersøkelsen var verken Gjemnes eller Sunndal med. Fra sistnevnte kommune er det allikevel tilgjengelig data fra en annen undersøkelse.

Videre vil også spredningen til disse svarene ses nærmere på. Bakgrunnen for dette er å avdekke om det er store ulikheter/ekstremverdier bak gjennomsnittsverdiene. Til slutt vil også en spørreundersøkelse gjennomført av Sentio gjennomgå. Denne fokuserer ikke i like stor grad på respondentenes tilhørighet, men på hvordan de ønsker at en fremtidig region skal se ut. Eide kommune er ikke inkludert i rapporten.

Tabell 1. Tilhørighet etter kommune

Kommune	Stedet der du bor	Kommunen	Nabokommunene	Nordmøre	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag
Surnadal	5,3	5,0	3,2	4,2	3,8	3,5
Rindal	5,4	5,2	3,6	3,4	2,8	4,3
Halsa	5,1	4,8	3,3	4,5	3,6	3,6
Smøla	5,6	5,4	3,0	4,4	3,6	3,3
Aure	5,4	4,8	3,5	4,4	3,4	3,8
Averøy	5,1	4,8	3,6	4,7	4,3	2,7
Kristiansund	5,1	4,9	3,1	4,7	3,5	3,3
Tingvoll	5,2	4,6	3,3	4,6	3,9	2,9
Gjennomsnitt	5,3	4,9	3,3	4,4	3,6	3,4
Sunndal*	Stor tilhørighet	Stor tilhørighet	-	Stor tilhørighet	Noe/Stor tilhørighet	Noe tilhørighet ***

* Undersøkelse gjennomført av NIVI. Denne undersøkelsen har ikke samme svarkategorier som Telemarksforskning.

** Spørsmålet er "del av kommunen" og ikke "Stedet du bor" som de andre kommunene er spurt om.

*** Spørsmålet er knyttet til Trøndelag som helhet, og ikke Sør-Trøndelag som de andre kommunene er spurt om.

Kilder: Telemarksforskning og NIVI Rapport 2015:4

Tabellen ovenfor viser respondentenes tilhørighet til ulike områder. Respondentene har på spørsmålet om tilhørighet fått svarkategorier fra 1-6. Svarene har vi oppsummert med gjennomsnitt. Et gjennomsnitt på 3,5 vil si en vurderingsscore midt på treet. Et gjennomsnitt under 2,5 gir uttrykk for negativ vurderingsscore, mens et gjennomsnitt over 4,5 gir uttrykk for positiv vurderingsscore.

Som det kommer frem av tabellen, er det en større tilhørighet desto mer lokalt det blir. Dette får man bekreftet ved å se på de tre første kategoriene i tabellen. «Stedet du bor» får en gjennomsnittsscore på 5,3, mens «kommunen» får 4,9 og nabokommunene 3,3. Det er imidlertid ikke

disse kategoriene som er mest aktuelle i regiondebatten. Her er de tre neste kategoriene enda mer sentrale.

Tilhørigheten til Nordmøre er av de fleste kommunene rangert som god. Best er den i Averøy og Kristiansund med et gjennomsnitt på 4,7. De fleste kommunene har imidlertid et gjennomsnitt på over 4, noe som viser til en sterk tilhørighet. Unntaket er Rindal. Rindal har et gjennomsnitt på 3,4, noe som indikerer en midt-på-treet-tilhørighet til Nordmørsregionen. Rindal er den eneste kommunen med en middels tilhørighet til Nordmøre.

I de to siste kategoriene er det fokus på tilhørighet til Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Ikke overraskende er det respondentene fra Rindal som er mest positive til Trøndelag med en gjennomsnittsscore på 4,3 (markert med gult). Med tanke på debatten og engasjementet rundt fylkestilhørighet i Rindal er gjennomsnittet fra kommunen ikke så veldig oppsiktsvekkende. Rindal er også den kommunen med lavest tilhørighet til Møre og Romsdal, med en gjennomsnittsscore på 2,8 (markert med rødt). På motsatt side finner vi Averøy som er den kommunen med størst tilhørighet til Nordmøre og minst til Sør-Trøndelag, med en score på henholdsvis 4,3 og 2,7.

På spørsmålet om fylkestilhørighet er det et noe høyere gjennomsnitt for de åtte kommunene til Møre og Romsdal (3,6), enn til Sør-Trøndelag (3,4). Begge disse gjennomsnittene er totalt sett å regne som en middels tilhørighet til begge fylkeskommunene. Ved å gå nærmere på hver enkeltkommune ser vi at det er et relativt stort spenn mellom de ulike kommunene. Tilhørigheten til Møre og Romsdal går fra 2,8 til 4,3, mens til Trøndelag går det fra 2,7 til 4,3. De to fylkeskommunene har dermed et relativt likt topp- og bunnivå på gjennomsnittsscorene fra respondentene. Det må også presiseres at de fleste kommunene ligger rundt 3,5 grensen ved spørsmålet om tilhørighet til begge fylkeskommunene.

Under Møre og Romsdal er det kun Rindal som er godt under grensen på 3,5. Rindal sitt gjennomsnitt på 2,8 er å kategorisere som en svak tilhørighet til fylkeskommunen. Resten av kommunene er å finne fra 3,4 og 4,3. De fleste kommunene har en midt-på-treet-tilhørighet til Møre og Romsdal. Unntakene er Averøy med en score på 4,3 og til en viss grad Surnadal (3,8) og Tingvoll (3,9) som også har en noe over middels tilhørighet. Det må allikevel presiseres at forskjellene på de som kategoriseres med god tilhørighet, og de som kategoriseres som midt på treet angående tilhørighet, er små. Dersom vi ser på tilhørigheten til Sør-Trøndelag, er det her to kommuner som rangeres med en svak tilhørighet. Dette er Tingvoll (2,9) og Averøy (2,7). Det er dermed flere kommuner som har et gjennomsnitt under 3 til Sør-Trøndelag, enn til Møre og Romsdal. De resterende kommunene er rundt grensen på 3,5 og dermed per definisjon ansett som kommuner med middels tilhørighet til Sør-Trøndelag.

Sunddal er også trukket inn i tabellen, men står under «gjennomsnittslinjen» da kommunen har gjennomført en undersøkelse med kategorier som ikke sammenfaller med de Telemarksforskning har benyttet. Undersøkelsen benytter seg av svarkategoriene «stor tilhørighet», «noe tilhørighet» og «liten eller ingen tilhørighet». Respondentene har også muligheten til å svare «ikke sikker». Innbyggerundersøkelsen i Sunddal er gjennomført av NIVI. Fra denne innbyggerundersøkelsen er det i tabellen trukket frem de/det svaret som får størst oppslutning i undersøkelsen. Det er relativt klare flertall under alle spørsmålene, med unntak av spørsmålet vedrørende tilhørigheten til Møre og Romsdal. Her får svaralternativet «noe tilhørighet» en oppslutning på 42 %, mens alternativet «stor tilhørighet» får en oppslutning på 41 %. Med unntak av dette svaret er det minimum 15 prosent oppslutning som skiller det mest forekommende svaret, og det som har fått nest størst oppslutning. Det er dermed relativt klare flertall ved disse spørsmålene.

Det er ikke gjennomført tilsvarende innbyggerundersøkelse i Gjemnes. Vi viser derfor til dataene fra de kvalitative intervjuene som ble gjennomført i kommunen. Intervjuene ble gjennomført med respondenter fra administrasjonen, politikere, samt tillitsvalgte. Ved intervjuene kom det frem at respondentene følger den generelle trenden med å ha en større tilknytning til områdene lokalt, enn de litt mer perifere områdene. Det ble ikke spurt spesifikt om fylkestilhørighet under intervjuet.

3.1 Spredningen blant respondentenes tilhørighet

I avsnittene nedenfor vil spredningen av svarene angående region- og fylkestilhørighet belyses nærmere. Dette er interessant å kaste lys over blant annet for å se om respondentene ligger stort sett rundt gjennomsnittet, eller om det er ekstremverdier som totalt utgjør et gjennomsnitt som ligger midt imellom. Sistnevnte vil eksempelvis være tilfellet dersom en stor del av respondentene i en kommune har stor tilhørighet til fylket sitt, mens den andre halvdel har lav tilhørighet. Gjennomsnittet vil da ligge mellom ekstremverdiene. Å se nærmere på spredningen i svarene vil derfor kunne være en fornuftig måte å belyse kontraster og sentrale konfliktområder for en eventuell diskusjon/debatt. Dette vil særlig være interessant ved tilhørigheten til de ulike fylkeskommunene.

Slike eksempler som forklart i avsnittet over, vil trolig i større grad kunne forekomme dersom snittverdien er rundt 3,5. Dette kommer av at store splittelser i svar trolig vil jevne hverandre ut rundt en middelværdi. Eksempelvis ved spørsmålet om tilhørighet til stedet man bor, er snittverdien såpass høy at de fleste respondentene har en stor tilhørighet. Ved spørsmålene om tilhørighet til Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag er snittverdiene henholdsvis 3,6 og 3,4. Det er dermed større sannsynlighet for at det er flere ekstremverdier på begge sider her. De tre tabellene nedenfor vil belyse spredningen i svarene om tilhørighet til Nordmøre, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag.

3.1.1 Nordmøre

Tabell 2. Tilhørighet Nordmøre. Spredning.

	KOMMUNE								
	Totalt	Kristiansund	Averøy	Tingvoll	Surnadal	Rindal	Halsa	Smøla	Aure
BASE	2625	550	350	350	350	225	225	225	350
1 Ingen tilhørighet	4 %	2 %	2 %	2 %	4 %	13 %	1 %	4 %	4 %
2	7 %	5 %	5 %	4 %	7 %	17 %	5 %	7 %	8 %
3	16 %	14 %	9 %	15 %	21 %	25 %	15 %	14 %	16 %
4	21 %	16 %	24 %	19 %	22 %	20 %	26 %	23 %	21 %
5	25 %	25 %	26 %	32 %	24 %	14 %	29 %	25 %	23 %
6 Svært stor tilhørighet	28 %	37 %	32 %	27 %	22 %	11 %	23 %	26 %	29 %
Ingen formening	0 %		1 %			0 %	0 %	1 %	1 %
Gjennomsnitt	4,4	4,7	4,7	4,6	4,2	3,4	4,5	4,4	4,4
Totalt	101 %	99 %	99 %	99 %	100 %	100 %	99 %	100 %	102 %

Tabellen ovenfor viser spredningen til respondentene ved spørsmålet angående deres tilhørighet til Nordmøre. Kolonnene til venstre viser de ulike svaralternativene respondentene hadde, samt et samlet snitt over deres svar. Videre er svarene for den enkelte kommune brutt ned slik at man får en oversikt over respondentene i den enkelte kommunen. Som tabellen viser har alle kommunene, med unntak av Rindal, en stor tilhørighet til Nordmøre. Rindal har et snitt på 3,4 og har dermed en midt-på-treet-tilhørighet til Nordmøre.

Dersom man ser bort i fra Rindal, viser en nærmere gjennomgang av tabellen at samtlige kommuner har den hyppigst svarte kategorien på den positive siden. Eksempelvis har 32 % av respondentene fra Tingvoll svart «5», mens 26 % fra Halså har svart «4». Av de mest negative svarkategoriene (1 og 2) er det kun en liten andel av respondentene i de ulike kommunene som har svart dette. Dersom man imidlertid ser på respondentene som har avgitt svarkategori 3, øker antallet betraktelig. Av de mest positive så ligger over 50 % av respondentene i Kristiansund, Averøy, Tingvoll, Halså, Smøla og Aure i kategoriene 5 og 6, noe som indikerer en sterk tilhørighet til Nordmøre.

Rindal er kommunen som klart skiller seg ut med et snitt på 3,4. Som sagt ovenfor vil det si at respondentene verken har liten eller stor tilhørighet til Nordmøre. Av respondentene er det 55 % som har svart kategori 1-3, mens resten er å finne i kategoriene 4-6. De to mest svarte kategoriene er henholdsvis 3 og 4, som utgjør 45 % av respondentene. En nærmere gjennomgang av gjennomsnittet og spredningen til Rindal viser dermed at hovedvekten av respondentene er å finne i de mer nøytrale kategoriene (3 og 4), noe som på mange måter også gjennomsnittet reflekterer.

3.1.2 Møre og Romsdal

Tabell 3. Tilhørighet Møre og Romsdal. Spredning.

	KOMMUNE								
	Totalt	Kristiansund	Averøy	Tingvoll	Surnadal	Rindal	Halså	Smøla	Aure
BASE	2625	550	350	350	350	225	225	225	350
1 Ingen tilhørighet	9 %	11 %	4 %	4 %	7 %	23 %	3 %	10 %	11 %
2	14 %	13 %	7 %	13 %	14 %	22 %	16 %	13 %	19 %
3	24 %	27 %	18 %	21 %	22 %	24 %	33 %	24 %	22 %
4	23 %	24 %	23 %	25 %	24 %	15 %	20 %	25 %	24 %
5	16 %	13 %	24 %	23 %	17 %	8 %	15 %	12 %	11 %
6 Svært stor tilhørighet	14 %	11 %	25 %	14 %	16 %	7 %	12 %	15 %	13 %
Ingen formening	0 %	1 %	0 %		0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
Gjennomsnitt	3,6	3,5	4,3	3,9	3,8	2,8	3,6	3,6	3,4
Totalt	100 %	100 %	101 %	100 %	100 %	99 %	99 %	100 %	100 %

Tabellen ovenfor viser respondentenes svar angående deres tilhørighet til Møre og Romsdal. Som beskrevet ovenfor er fylkestilhørigheten, både til Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag, relativt mye lavere enn til eksempelvis «stedet du bor», «egen kommune» og «Nordmøre». Snittet for tilhørigheten til Møre og Romsdal er samlet på 3,6. Dette indikerer en middels tilhørighet til eget fylke. Det er imidlertid relativt store forskjeller mellom enkelte av kommunene. Eksempelvis er forskjellene mellom Averøy og Rindal sett nærmere på ovenfor.

Hva så med spredningen innad i de ulike kommunene? Med unntak av Averøy og Rindal ligger de fleste kommunene med en høyere svarrate rundt middelverdiene, enn ekstremverdiene. Med andre ord er det vanligere å ha en rundt middels tilhørighet, enn det er å ha ingen/lav eller svært stor tilhørighet til eget fylke. Regionsenteret Kristiansund er et fint eksempel på dette, med over 50 % av respondentene i kategori 3 og 4. Følgelig gir gjennomsnittene et relativt godt bilde av situasjonen blant respondentene, ettersom det ikke er ekstremverdier som i hovedsak utgjør gjennomsnittet, men verdier som i hovedsak ligger tett på snittet.

Averøy og Rindal har heller ikke en overraskende spredning dersom man tar utgangspunkt i gjennomsnittet. Førstnevnte er kommunen med størst tilhørighet til eget fylke og svarprosenten ligger relativt likt mellom svarkategori 4,5 og 6. Som en konsekvens av dette er det relativt liten oppslutning rundt de mer negative kategoriene. I Rindal er situasjonen relativt lik, med unntak av at de fleste her er samlet rundt de mer negative kategoriene. De fleste svarene fra respondentene er i henholdsvis kategori 1, 2 og 3. Det er dermed heller ikke noe overraskende med spredningen i disse kommunene.

3.1.3 Sør-Trøndelag

Tabell 4. Tilhørighet Sør-Trøndelag. Spredning.

		KOMMUNE							
	Totalt	Kristiansund	Averøy	Tingvoll	Surnadal	Rindal	Halsa	Smøla	Aure
BASE	2625	550	350	350	350	225	225	225	350
1 Ingen tilhørighet	17 %	21 %	31 %	24 %	13 %	5 %	8 %	14 %	7 %
2	13 %	11 %	17 %	18 %	15 %	5 %	13 %	14 %	10 %
3	19 %	18 %	20 %	22 %	19 %	8 %	22 %	23 %	22 %
4	24 %	23 %	16 %	22 %	25 %	28 %	30 %	29 %	25 %
5	18 %	17 %	11 %	10 %	19 %	38 %	18 %	16 %	26 %
6 Svært stor tilhørighet	8 %	10 %	5 %	4 %	8 %	15 %	9 %	4 %	10 %
Ingen formening	0 %	1 %	0 %	1 %	0 %	0 %			0 %
MEAN	3,4	3,3	2,7	2,9	3,5	4,3	3,6	3,3	3,8
Totalt	99 %	101 %	100 %	101 %	99 %	99 %	100 %	100 %	100 %

Tabellen over viser respondentenes svar angående tilhørighet til Sør-Trøndelag. Gjennomsnittet for tilhørigheten til alle respondentene er 3,4, noe som er litt mindre enn snittet til Møre og Romsdal. Igjen er det Rindal og Averøy som skiller seg mest ut, da førstnevnte har de respondentene med størst tilhørighet til Sør-Trøndelag, mens Averøy har minst tilhørighet.

Også her er det de mer nøytrale verdiene som stort sett får den største oppslutningen i de fleste kommunene. Blant de to kommunene med minst tilhørighet svarer ca. 1/4 av respondentene i Tingvoll og nesten 1/3 av respondentene i Averøy «1» på fylkestilhørighet til Sør-Trøndelag. I begge disse kommunene viser også gjennomsnittet en liten tilhørighet til nabofylket. Begge disse kommunene har lav oppslutning i alle kategoriene som viser til en stor tilhørighet.

Av de mer positive kommunene er det Rindal som i størst grad skiller seg ut, selv om gjennomsnittet i Aure også viser til en «svak positiv» tilhørighet. Med et gjennomsnitt på 4,3 er det heller ingen overraskelse at Rindal har nesten 50 % oppslutning fra respondentene i svarkategori 4 og 5. De resterende kommunene har et gjennomsnitt fra 3,3 til 3,6 og har dermed en mer midt-på-treet-tilhørighet til Sør-Trøndelag. Spredningen ligger her i hovedvekt rundt de mer nøytrale svarkategoriene, noe som også er reflektert i de respektive kommunenes gjennomsnitt.

3.2 Spredning etter bosted i kommunen

I de neste avsnittene vil spredningen innad i de ulike kommunene kort ses nærmere på. Også her er det respondentenes tilhørighet som er sentrale. På en generell basis er det relativt like svar fra respondentene, uavhengig av bosted. Hovedfokuset nedenfor vil i hovedsak være på der det er tydelige forskjeller mellom ulike bosteder i samme kommune. Gjemnes og Sunndal var som tidligere nevnt ikke med på denne undersøkelsen. I Smøla var det ikke avkrysningsmuligheter for bosted innad i kommunen, og det er dermed ikke aktuelt å trekke inn kommunen nedenfor.

3.2.1 Aure

Tabell 5. Spredning Aure.

	Nordmøre	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag
Aure	4,3	3,4	4,1
Mjosundet/ Foldfjorden	4,5	3,6	3,7
Tustna	5,1	4,0	3,2
Vihals/Lesund/Kjørsvikbugen	3,9	2,6	4,4

Som tabellen viser, er det noen forskjeller innad i Aure kommune. Dersom man ser på tilhørigheten til Nordmøre, kommer det frem at Vihals/Lesund/Kjørsvikbugen har en vesentlig lavere tilhørighet enn de andre områdene i kommunen. Særlig Tustna har en sterk tilhørighet til Nordmørsregionen. Det er også Vihals/Lesund/Kjørsvikbugen som skiller seg mest ut dersom man fokuserer på fylkestilhørigheten til Møre og Romsdal. Disse områdene har en vesentlig lavere fylkestilhørighet enn samtlige av de andre områdene. Som ved tilhørigheten til Nordmøre, er det også her Tustna som skiller seg mest ut med sterk tilhørighet til eget fylke.

Tilhørigheten til Sør-Trøndelag er enda mer interessant med tanke på forskjeller, ettersom de ulike områdene plasserer seg i ulike bolker her. På den ene siden har respondentene i både Aure og Vihals/Lesund/Kjørsvikbugen en sterk tilhørighet til Sør-Trøndelag. Tustna har imidlertid en noe svak tilhørighet til nabofylket, mens Mjosundet/Foldfjorden er mer midt på treet i denne sammenhengen. Det er dermed betydelige forskjeller i tilhørigheten til Sør-Trøndelag, men også til Nordmøre og Møre og Romsdal. Forskjellene mellom eksempelvis Tustna og Aure kan trolig ses i sammenheng med geografisk beliggenhet, ettersom Aure ligger nærmere Hemne og Sør-Trøndelag.

3.2.2 Halså

Tabell 6. Spredning Halså.

	Nordmøre	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag
Vågland	4,4	3,8	3,7
Halsanaustan	4,6	3,9	3,1
Valsøyfjord	4,7	3,6	3,8
Valsøybotn	4,3	3,4	4,3

Alle områdene i Halså føler en sterk tilhørighet til Nordmøre, og alle har et snitt på over 4. Videre er de ulike områdene også relativt samstemte og vurderer tilhørigheten til Møre og Romsdal et sted mellom 3,4 og 3,8. Dersom man imidlertid fokuserer på Sør-Trøndelag, kommer det tydelige forskjeller frem. Både Vågland og Valsøyfjord føler en midt på treet, til en viss tilhørighet med snitt på henholdsvis 3,7 og 3,8. Halsanaustan har en score på 3,1 og føler dermed en noe svak tilhørighet til nabofylket. Dette står i kontrast til Valsøybotn hvor respondentene føler en relativt sterk tilhørighet med et gjennomsnitt på 4,3. Det er dermed en betydelig forskjell mellom enkelte områder både i Aure og i Halså, angående hvordan de vurderer tilhørigheten til Sør-Trøndelag.

3.2.3 Rindal

Tabell 7. Spredning Rindal

	Nordmøre	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag
Rindal	3,5	2,9	4,3
Rindalsskogen	2,8	2,6	4,7

Rindal kommune er i spørreundersøkelsen delt opp i to områder, henholdsvis Rindal og Rindalsskogen. Den største forskjellen her kommer frem under tilhørigheten til Nordmøre. Her har Rindal en midt-på-treet-tilhørighet med et gjennomsnitt på 3,5. Rindalsskogen har derimot et snitt på 2,8 og er dermed klart mer negativ enn Rindal. Det er derfor tydelig at innbyggerne i Rindal har en større tilhørighet til Nordmøre, uten at denne tilhørigheten er spesielt sterk.

Videre er de to områdene rimelig samstemte når det gjelder sin lave tilhørighet til Møre og Romsdal og sin sterke tilhørighet til Sør-Trøndelag. Dette kommer også frem ved å se på gjennomsnittet til kommunen som er presentert ovenfor.

3.2.4 Surnadal

Tabell 8. Spredning Surnadal

	Nordmøre	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag
Mo	3,6	3,2	4,2
Bøfjord/Bæverfjord	4,8	3,8	3,6
Todalen	4,4	3,7	3,2
Stangvik	3,9	3,5	3,5
Nedre Surnadal	4,4	4,0	3,4

Blant de fire områdene i Surnadal er det i størst grad Mo som skiller seg ut. Alle de andre områdene har en noe sterk eller sterk tilhørighet mot Nordmøre. Mo har på sin side et gjennomsnitt på 3,6 og må anses å ha en middels tilhørighet til regionen. Ettersom tilhørighet fra Mo ikke er spesielt sterk til Nordmøre, er det heller ingen overraskelse at den ikke er stor til Møre og Romsdal. Faktisk er snittet lavere mot fylket enn til Nordmøre. På motsatt side er det Nedre Surnadal som skiller seg mest ut med et gjennomsnitt på 4,0. Nedre Surnadal har altså en sterk tilhørighet til Møre og Romsdal. Bøfjord/Bæverfjord, Todalen og Stangvik er sentrert mer rundt et middels gjennomsnitt. Til slutt er det tilhørigheten til Sør-Trøndelag der Mo skiller seg ut. Her har Mo et gjennomsnitt på 4,2, noe som tyder på en relativt sterk tilhørighet. De resterende områdene ligger her mellom 3,2 og 3,6.

3.2.5 Averøy

Tabell 9. Spredning Averøy.

	Nordmøre	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag
Bremsnes/Bruhagen	4,8	4,1	3,1
Bådalen	4,3	4,1	2,6
Utheim	4,9	4,7	2,4
Henda	4,5	4,4	2,6
Meek	4,7	4,3	2,5

Som tabellen viser, er respondentene fra Averøy relativt samstemte uavhengig av område. Både angående tilhørigheten til Nordmøre og til Møre og Romsdal har samtlige av områdene et snitt på over 4, men under 5. På siste kategorien, Sør-Trøndelag, ligger alle områdene mellom 2,5 og 3,1 i snitt. Selv om dette er en viss forskjell, så har alle områdene en svak tilhørighet til Sør-Trøndelag. De varierer imidlertid noe i hvor svak denne tilhørigheten er.

3.3 Meningsmåling

NRK presenterte i mai 2016 en spørreundersøkelse gjennomført av Sentio (Vestre, Trond 2016, 21:22). Undersøkelsen tar utgangspunkt i den pågående region- og fylkesdebatten som foregår i Norge. Blant innbyggerne i Møre og Romsdal viser det seg at 47,2 % av de spurte ønsker å

beholde fylket som en egen region. Både oppslutningen til at Møre og Romsdal slår seg sammen med Trøndelagsfylkene (12,5 %), eller en vestlandsregion sammen med Sogn og Fjordane og Hordaland (13 %) får relativt liten støtte fra respondentene. Svaralternativet hvor Møre og Romsdal blir delt (Romsdal og Nordmøre går nordover og Sunnmøre går sørover), får en oppslutning på 18,4 %. Dette alternativet er altså mer populært enn at hele fylket slår seg sammen med andre fylker. Dersom man ser respondentene fra Møre og Romsdal under ett, er det dermed et kraftig flertall for å beholde fylket som i dag.

Om man imidlertid deler svarene opp etter de ulike regionene i fylket, kommer det frem noen interessante funn. Funnene er presentert i tabellen nedenfor.

Tabell 11. Sunnmøre, Romsdal og Nordmøre.

Alternativene	Sunnmøre	Romsdal	Nordmøre
Hele fylket blir en del av en midt-norsk region sammen med Trøndelagsfylkene	6,90 %	15,50 %	22,20 %
Hele fylket blir en del av vestlandsregion sammen med Sogn og Fjordane og Hordaland	18,00 %	11,20 %	3,40 %
Møre og Romsdal blir delt, Romsdal og Nordmøre nordover - Sunnmøre sørover	17,70 %	8,40 %	27,60 %
Møre og Romsdal består som egen region	47,20 %	60,30 %	36,80 %
Vet ikke	10,20 %	4,60 %	9,90 %

Tabell hentet fra NRK. Kilde: (Vestre, Trond 2016, 21:22).

Som tabellen viser, er de ulike svarene her delt opp etter de ulike regionene i fylket. Dette er henholdsvis Sunnmøre, Romsdal og Nordmøre. For det første er det viktig å påpeke at svaralternativet «Møre og Romsdal består som egen region» har fått størst oppslutning fra respondentene, uavhengig av region. Nesten 50 % fra Sunnmøre, ca. 60 % fra Romsdal og rett over 1/3 av respondentene fra Nordmøre svarer dette. Det er dermed en stor oppslutning, både samlet sett og i hver enkeltregion, for å beholde Møre og Romsdal som egen region.

Dersom man derimot fokuserer på Nordmøre og de to alternativene som vil trekke Nordmøre mot Trøndelag, kommer det frem noen interessante funn. Svaralternativet som foreslår at fylket blir en del av Trøndelagsfylkene, får en oppslutning på rett over 22 %. Videre får forslaget om deling av Møre og Romsdal som vil trekke Romsdal og Nordmøre nordover, en oppslutning på 27,6 %. En samlet oppslutning på disse to alternativene blir da rett under 50 %. Med bakgrunn i dette kan man dermed si at det er en større oppslutning blant respondentene fra Nordmøre for å gå nordover til Trøndelag, enn det er for å bestå som eget fylke. Videre er det også verdt å merke seg at det er en noe større oppslutning for å kun flytte deler av Møre og Romsdal og ikke hele fylket. Samtidig er det viktig å påpeke at forskjellen her ikke er veldig stor.

Hos de to andre regionene i fylket er derimot oppslutningen for å splitte fylket vesentlig mindre. Særlig er interessen blant respondentene fra Romsdal liten med tanke på å bli med Nordmøre nordover. Også en fylkessammenslåing mellom Møre og Romsdal og Trøndelagsfylkene er vesentlig mindre populært blant respondentene, selv om interessen er større i Romsdal enn på Sunnmøre. Det er dermed totalt sett, for hele fylket, størst oppslutning for å beholde Møre og

Romsdal som en region, men for respondentene fra Nordmøre er en løsning nordover enda mer attraktivt.

3.4 Oppsummering av tilhørigheten

På de forrige sidene har delen som gjelder tilhørighet, fra Telemarksforskning sin innbyggerundersøkelse blitt satt under lupen. Videre har også undersøkelsen fra Sentio blitt nærmere belyst. Funnen er i hovedsak trukket frem for å belyse innbyggerne fra Møre og Romsdal, og da særlig Nordmøre, sin tilhørighet og vurderinger rundt regiondebatten.

Fra spørreundersøkelsen gjort av Telemarksforskning kommer det frem at det er noe større tilhørighet fra Nordmørskommunene til eget fylke, enn det er til Trøndelag. Unntaket er Rindal som er eneste kommunen som har større tilhørighet mot Sør-Trøndelag. Etter å ha sett nærmere på spredningen innad i de ulike kommunene var det ingen gjennomsnitt som var et produkt av ekstremverdier på hver side av skalaen. Respondentene har i stor grad plassert sine svar angående tilhørighet rundt middelverdiene (3 og 4). Det kan dermed argumenteres for at de ulike kommunenes gjennomsnittssvar gir et rettferdig inntrykk av tallene bak.

Spredningen fordelt på ulike områder i kommunene ga imidlertid noen interessante funn. I kommuner som Aure, Halså og Surnadal er det betydelige forskjeller mellom enkelte av områdene. Dette kan være med på å påvirke debatten internt i kommunene, så vel som på regionnivå. De resterende kommunene er i hovedsak relativt samstemte om tilhørigheten.

Undersøkelsen gjennomført fra Sentio tar ikke for seg tilhørighet på samme måte som i Telemarksforskning sin undersøkelse, men tar for seg hvordan respondentene ønsker at en fremtidig region ser ut. Her er særlig svarene fra Nordmøre interessante ettersom et flertall av respondentene ønsker seg nordover, enten som fylke eller konstellasjonen Nordmøre/Romsdal (Vestre, Trond 2016, 21:22).

Funnene fra undersøkelsene gjort av Telemarksforskning og Sentio er dermed ikke helt forenelige. På den ene siden har innbyggerne størst tilhørighet til egen region, samt at tilhørigheten er rangert større til Møre og Romsdal, enn til Sør-Trøndelag. Allikevel viser undersøkelsen til Sentio at et flertall vil at regionen/fylket ser nordover mot Trøndelag. Undersøkelsene kan dermed fungere motstridende for hverandre.

Det er flere mulige forklaringer på dette. På den ene siden kan gjennomføringstidspunktet ha vært en påvirkningsfaktor. I ettertid av innbyggerundersøkelsen fortsatte sykehusdebatten på Nordmøre, selv om denne også var aktuell ved gjennomføringstidspunktet. I tillegg kom nærpolitireformen. Selv om dette ikke trenger å ha påvirket tilhørigheten til innbyggerne i negativt format, vil det allikevel ha kunnet påvirket deres oppfatning av Nordmørsregionen. Som tidligere nevnt forsvant både sykehuset og deler av politifunksjonene ut av regionen. En slutning vil da være å se ut av regionen for å oppnå den tyngden man ønsker som region. I tillegg kan disse reformene fungere som et signal om at Nordmøre nedprioriteres sammenlignet med Sunmøre (nærpolitireformen) og Romsdal (sykehuset). Videre var man også i denne perioden vitne til en dialog mellom de to Trøndelagsfylkene som sakte men sikkert gikk mot sammenslåing. Dette er mulige årsaker på hvorfor respondentene fra Nordmøre ser regionen/fylket sammen med Trøndelagsfylkene.

Samtidig er det viktig å ta med seg at oppslutningen til Møre og Romsdal også er av en betydelig størrelse i undersøkelsen til Sentio. Sammen med en noe høyere tilhørighet til Møre og Romsdal (sammenlignet med Sør-Trøndelag) i undersøkelsen til Telemarksforskning, skal ikke

opp slutningen rundt dagens fylke undervurderes. Det er et tydelig engasjement rundt det å beholde dagens fylkesinndeling.

4. Hverdagsregioner

Regjeringen ønsker at fylkeskommunene skal være strukturert blant annet etter reisemønstre, bo- og arbeidsmarkedsregioner og næringsstrukturer (St. Meld 22. (2015-2016) 2016). I den forbindelse er det nærliggende å se på de enkelte kommunenes strukturer i regiondebatten. I avsnittene som følger, vil vi se nærmere på de enkelte kommunenes hverdagsregioner. Nærmere bestemt pendlermønstre, BA-regioner (bo- og arbeidsmarkedsregioner), idrettskretser og kort om domstolene og prostiene. På denne måten vil man i større grad se om Nordmørskommunene utgjør en naturlig region.

4.1 Idrettskrets, domstol og prosti

Når det gjelder Møre og Romsdal idrettskrets, så er alle kommunene i fylket medlem, med unntak av Rindal. Sistnevnte er per i dag medlem av Sør-Trøndelag idrettskrets, som snart blir Trøndelag idrettskrets, ettersom de to Trøndelagsfylkene slår deg sammen. Når det gjelder de enkelte særforbundene for enkelte idretter, er det flere alternative måter disse er organisert på. Håndball er eksempelvis organisert i region Midt-Norge, som består av Møre og Romsdal og begge Trøndelagsfylkene. Motorsport er også organisert sammen med Trøndelagsfylkene, samt områder av Sogn og Fjordane. Fotball er på sin side delt opp i to fotballkretser, Sunnmøre fotballkrets og Nordmøre fotballkrets. Med andre ord følger den overordnede idrettskretsen fylkesgrensene, med unntak av Rindal, mens de ulike særforbundene er organisert på flere ulike måter.

Dersom man ser på idrettskretsene rundt om i landet, ser vi at disse stort sett følger fylkesgrensene. Dette er i hovedsak også tilfelle i Møre og Romsdal. Dagens idrettskrets fører dermed med seg en tilhørighet og interaksjon innad i fylket og regionen. Særforbundene har på sin side mer ulike organiseringsområder og gir dermed et mer tvetydig svar på tilhørighet og fylkesforbindelse.

Videre er det slik at alle kommunene i Nordmøre p.t. hører under Nordmøre tingrett. Selv om dette trolig ikke er like betydelige faktorer som eksempelvis BA-regioner og pendlemønstre, vil allikevel tingretten kunne være en indikator på et samlet Nordmøre. På Nordmøre er det også to bispedømmer, henholdsvis Ytre Nordmøre Prosti og Indre Nordmøre Prosti. Disse kan også være samlende faktorer for enkelte. Prostiene går imidlertid på tvers av noen BA-regioner og samsvarer med andre. Allikevel vil de to prostiene ha en samlende effekt på kommunene som sogner til dem.

4.2 BA-regioner og pendling

Over de neste sidene vil de ulike BA-regionene og pendlertallene presenteres under hver kommune. Pendlertallene er basert på SSB sine pendlertall for 2015.

4.2.1 Aure

Aure kommune er kommunen nest lengst nord i Møre og Romsdal fylke. Kommunen grenser mot Sør-Trøndelag fylkeskommune i nordøst og mot Talgasjøen i sørvest. Aure består av en rekke større øyer innenfor Trondheimsleira. Det at kommunen grenser mot Sør-Trøndelag, gjør det ekstra interessant å se på hverdagsregionen ettersom pendling mot Trøndelag og bo- og arbeidsmarkedsregion (BA-region) Hemne er en mulighet.

NIBR-rapport 2013: 1 (2013) har tatt for seg alle BA-regionene i landet. Inndelingen har i hovedsak tatt utgangspunkt i plassering i senterstrukturen, pendling mellom kommuner og reiseavstand. Ut i fra NIBR sin inndeling er Aure en egen BA-region. Aure utgjør dermed en egen BA-region i Møre og Romsdal. Ifølge rapporten er imidlertid en BA-region ikke bare påvirket av de overnevnte faktorene, men også koblinger utenfor arbeidsplassen som forskjellige tjenester og fritidssysler utenfor arbeidet. Sagt med andre ord vil også handlinger utenfor bo og arbeid være påvirkende faktorer. I tillegg til tjenester og fritidssysler vil trolig dette også påvirke handel og næringsliv.

Tabell 12. Utpendling

Arbeidstakere	Pendler ikke	Kristiansund	Sokkelen sør for 62° N	Trondheim	Molde	Hemne	Andre
1788	1305	124	46	39	29	27	218

Tabellen ovenfor viser utpendlingen fra Aure kommune i faktiske tall. Av de 1788 arbeidstakere fra kommunen er det 1305 som ikke pendler. Videre viser tabellen at Kristiansund er den konkrete kommunen som de fleste pendlerne fra Aure pendler til. Allikevel viser tabellen at det også er noe utpendling til Sør-Trøndelag fra Aure.

Tabell 13. Innpending

Arbeidstakere	Pendler ikke	Hemne	Kristiansund	Trondheim	Halsa	Åfjord	Andre
1511	1305	97	30	12	9	7	51

I tabellen ovenfor ser vi at det også her er noe interaksjon på tvers av fylkesgrensene. Av kommunene som er spesifisert i tabellen ovenfor, er det Hemne som står for den største innpendlingen til Aure. Pendlermønstrene i Aure tyder dermed på at det både er interaksjon med kommunene i eget fylke, men også på tvers av fylkesgrensene.

4.2.2 Halså

Halså kommune ligger øst for Kristiansund og har et samlet landareal på ca. 301 km². Kommunen inngår i BA-region Surnadal (NIBR-rapport 2013: 1. 2013). Ved å se på utpendlingen er det et klart flertall av utpendlerne som pendler til Surnadal. Videre er det også et klart flertall av pendlerne som reiser til Nordmørds kommunene, samtidig som det også er noe utpendling til Trondheim og Hemne i Sør-Trøndelag.

Tabell 14. Utpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Surnadal	Kristiansund	Trondheim	Hemne	Aure	Andre
773	497	74	30	20	12	9	131

I tabellen under kommer det også frem at innpendlingen til Halså er størst fra kommuner på Nordmøre. Surnadal, Tingvoll og Aure er de kommunene med størst innpendling til Aure kommune. Innpendlingen til kommunen er også totalt sett større fra kommuner i Møre og Romsdal enn fra Sør-Trøndelag.

Tabell 15. Innpendling

Arbeidstakere	Pendler ikke	Surnadal	Tingvoll	Aure	Hemne	Kristiansund	Andre
614	497	47	14	11	10	6	29

4.2.3 Rindal

Rindal kommune er den eneste kommunen i Møre og Romsdal uten tilknytning til havet. Kommunen grenser til Sør-Trøndelag i både nord, øst og sør. Det er dermed, rent geografisk, å forvente at kommunen har en viss interaksjon med Sør-Trøndelag. Rindal tilhører bo- og arbeidsmarkedsregionen Surnadal, og det er dermed heller ikke overraskende at utpendlingen fra kommunen er størst dit. Samtidig viser den videre utpendlingen at både Trondheim, Meldal og Orkdal er kommuner det pendles til fra Rindal. Selv om antallet pendlere til Surnadal er større enn de tre Sør-Trøndelagskommunene til sammen, er det en tydelig pendlerkontakt over fylkesgrensen. Innpendlingen til kommunen indikerer også de samme funnene som ved utpendlingen fra kommunen.

Tabell 16. Utpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Surnadal	Trondheim	Meldal	Orkdal	Sunnal	Andre
1053	670	174	29	29	20	14	117

Tabell 17. Innpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Surnadal	Meldal	Orkdal	Trondheim	Bergen	Andre
860	670	101	38	15	12	2	22

4.2.4 Surnadal

Surnadal kommune utgjør en egen BA-region, som er geografisk plassert på indre Nordmøre. I tabellen nedenfor kommer det frem at det er 3037 arbeidstakere fra kommunen, hvorav ca. 80 prosent (2415 stk.) ikke pendler. De faktiske tallene for utpendlerne viser at den største utpendlingen skjer til henholdsvis Sunndal, Rindal og Trondheim. Det er også tydelig at den største utpendlingen skjer til Nordmørskommuner.

Tabell 18. Utpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Sunndal	Rindal	Trondheim	Halsa	Oslo	Andre
3037	2417	103	101	63	47	29	277

Innpendlingen viser i hovedtrekk det samme som utpendlingen. Både Rindal og Surnadal som tilhører BA-regionen Surnadal, er de kommunene med størst innpendling til kommunen. Videre er det også noe innpendling fra Sunndal og Trondheim.

Tabell 19. Innpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Rindal	Halsa	Sunndal	Trondheim	Kristiansund	Andre
2832	2417	174	74	23	23	10	111

4.2.5 Sunndal

Sunndal kommune grenser både til Oppland fylke i sør, samt til Sør-Trøndelag i øst. Kommunen ligger helt sørøst i Nordmøre og utgjør ifølge NIBR-rapport 2013: 1 (2013) en egen BA-region. Utpendlingen i kommunen skiller seg noe fra kommunene ovenfor ved at det er henholdsvis Molde og Oslo som er de største utpendler-destinasjonene. Det er også større utpendling i retning Trondheim og Nesset enn det er i retning spesifikke Nordmørskommuner. Det er imidlertid ikke store utpendlingen over fylkesgrensen til Sør-Trøndelag. Det er varierende områder utpendlingen fra Sunndal går til, men det er allikevel en viss pendlerstrøm som går til Romsdal.

Tabell 20. Utpendling

Arbeidstakere	Pendler ikke	Molde	Oslo	Sokkelen sør for 62° N	Trondheim	Nesset	Andre
3392	3032	83	39	39	35	27	137

Tabell 21. Innpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Nesset	Tingvoll	Surnadal	Molde	Oppdal	Andre
3680	3032	167	114	103	42	36	186

Når det gjelder innpendlingen til Sunndal kommune, så er også denne varierende etter region. Med unntak av Nesset har Sunndal størst innpendling fra Tingvoll og Surnadal. Dette gir kommunen en stor innpendling fra Nordmørskommuner. Størst innpendling er det fra Nesset kommune, samt at Molde også har en betydelig innpendling til kommunen. Det er dermed klart at

Sunddal, sett ut i fra pendling, har en betydelig pendlerinteraksjon med kommunene i eget fylke, og i mindre grad over fylkesgrensen. Kommunen har imidlertid et mønster i pendlingen som både tilsier en interaksjon med Nordmøre og Romsdal.

4.2.6 Gjemnes

Gjemnes kommune ligger nordøst for Molde og er også med i bo- og arbeidsmarkedsregionen Molde. Det er dermed ikke overraskende at kommunen har en relativt stor utpendling til Molde kommune. Videre grenser også kommunen mot Nesset, og har dermed også noe utpendling i den retningen. Kommunen har også en betydelig utpendling til Kristiansund.

Tabell 22. Utpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Molde	Kristiansund	Nesset	Fræna	Sokkelen sør for 62° N	Andre
1346	653	328	89	41	27	24	184

Tabellen under viser at, som med utpendlingen, så er det også størst interaksjon mellom Gjemnes og kommuner i Møre og Romsdal når det gjelder innpendling til Gjemnes kommune. Molde og Kristiansund er de to kommunene som står for flest innpendlere til Gjemnes kommune. Videre er også Nesset, Eide og Tingvoll blant de med flest innpendlere. Det er dermed vesentlig mer pendling mellom Gjemnes og fylkeskommunene i Møre og Romsdal enn det er med kommuner i Trøndelag.

Tabell 23. Innpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Molde	Kristiansund	Nesset	Eide	Tingvoll	Andre
830	653	55	35	16	12	11	48

4.2.7 Averøy

Averøy kommune består av Averøya og flere mindre øyer. Kommunen ligger sørvest for Kristiansund og er også med i BA-region Kristiansund. Som tabellene nedenfor viser, er det både størst utpendling til, og innpendling fra Kristiansund, noe som indikerer at dette utgjør en hverdagsregion. Videre går mye av både inn- og utpendlingen i motsatt retning av Kristiansund, og heller mot Molde, Eide og Fræna. Pendlermønstrene tyder allikevel på at det er en større pendlerinteraksjon mellom Averøy og kommunene på Nordmøre og i Møre og Romsdal, enn mot Trøndelag.

Tabell 24. Utpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Kristiansund	Molde	Eide	Sokkelen sør for 62° N	Fræna	Andre
2980	1797	585	71	66	59	42	360

Tabell 25. Innpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Kristiansund	Fræna	Eide	Molde	Flora	Andre
2195	1797	213	55	27	13	5	85

4.2.8 Kristiansund

Kristiansund er i innbyggertall den største kommunen på Nordmøre. Kommunen utgjør også en egen BA-region. Fra intervjuene Telemarksforskning gjennomførte i forbindelse med de ulike sammenslåingsalternativene på kommunenivå, kom det også frem at Kristiansund av mange er sett på som «byen». Det kom videre frem at Kristiansund for flere av nabokommunene er sett på som et naturlig sted for handel.

Tabell 26. Utpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Molde	Sokkelen sør for 62° N	Averøy	Trondheim	Oslo	Andre
12 262	9 784	284	216	213	166	160	1 475

Som tabellen viser, er det relativt mange som ikke pendler ut av Kristiansund. De fleste som pendler ut av kommunen, pendler imidlertid ut av Nordmøre og til Molde. De to neste på utpendlerlisten er Sokkelen sør for 62° N og Averøy kommune. Den neste kommunen er Trondheim, noe som tyder på en viss interaksjon mellom Kristiansund og Sør-Trøndelag.

Tabell 27. Innpendling.

Arbeidstakere	Pendler ikke	Averøy	Tingvoll	Aure	Molde	Gjemnes	Andre
11 666	9 784	585	194	124	110	89	780

På innpendlersiden er det nabokommunen Averøy som står for flest innpendlere til Kristiansund. Videre følger Tingvoll og Aure, og Molde har også en viss innpendling til Kristiansund. Det kommer også frem at det først og fremst er kommuner i eget fylke som står for den største innpendlingen til Kristiansund.

4.2.9 Oppsummering hverdagsregioner

Som det kommer frem ovenfor, er det en tett integrering mellom flere av kommunene. Eksempelvis utgjør Surnadalen en egen BA-region, som både Rindal og Halså også inngår i. Som vist i tabellene, er disse kommunene tett integrert med tanke på pendlermønstre. Ut ifra NIBR-rapport 2013: 1 (2013) vil dermed dette kunne påvirke innbyggernes aktiviteter og gjøremål utenfor arbeidslivet. BA-regioner er dermed mer enn bare knyttet til rent arbeid og bosetting. Trolig vil derfor også andre næringer og funksjoner påvirkes av BA-regioner og pendlermønstre.

Av kommunene er det kun Gjemnes som er med i en BA-region utenfor Nordmøre, og kommunen har et klart flertall av sine pendlere som går i retning av BA-region Molde. Aure på sin side utgjør en egen BA-region, men har en innpendling fra først og fremst Hemne, men også Trond-

heim og Åfjord fra Sør-Trøndelag. Særlig på innpendlingssiden har Aure kontakt over fylkesgrensen, men også med noe utpendling til Hemne og Trondheim. Sunndal har også interaksjon med kommuner utenfor Nordmøre, men da først og fremst med kommuner i Romsdalregionen.

Det er altså flere bo- og arbeidsmarkedsregioner på Nordmøre. Hovedvekten av hverdagsregionene er dannet etter disse. På mange måter kan man si at Nordmøre består av flere små regioner. Samtidig er det også tydelig at det er en interaksjon mellom de ulike små regionene (BA-regionene) på Nordmøre. Med unntak av Gjemnes, og til en viss grad Sunndal, Aure og Rindal, binder Nordmøre sammen de ulike små regionene. For de tre sistnevnte kommunene er situasjonen noe tvetydig i og med at samtlige kommuner er med i en BA-region i eget fylke, hører under samme tingrett, sogner til Nordmøreprostier, men har betydelig pendling ut og inn av regionen. Allikevel vil Sunndal og Aure som egne BA-regioner i Nordmøre, samt den store tilhørigheten til regionen, trolig plassere dem som en «naturlig» del av Nordmøre. Rindal har en svakere tilhørighet til Nordmøre og Møre og Romsdal, hører under Sør-Trøndelag idrettskrets, og har en tett interaksjon med nabofylket. Samtidig hører kommunen under BA-region Sunndal på Nordmøre. Disse motstridende faktorene gjør kommunen vanskeligere å plassere.

Nordmøre utgjør med dette en passende overordnede region for de fleste kommunene, samtidig som både Gjemnes og Sunndal ser en del mot Romsdal, samt at Aure har en viss kontakt med Trøndelag. Det samme kan også sies om Rindal. Hverdagsregionene på Nordmøre omfatter dermed ikke i like stor grad alle kommunene. Allikevel har alle kommunene en viss form for tilknytning til Nordmørsregionen. Dette er sett ut i fra pendlingen, BA-regionene (bo, arbeidsmarked, tjenester, fritidssystemer, etc.), idrettskretsene, domstolene, bispedømmene og/eller tilhørigheten.

5. Referanser

Hjelseth, Anja., Kallager, Per. K.R., Thorstensen, Audun., Groven, Sondre & Owren, Marit, N. *Kommunestruktur på Nordmøre. Sluttrapport*. TF-rapport nr. 368, 2015.

Innst. 333 S (2014–2015). *Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner*. Hentet fra <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2014-2015/inns-201415-333/>

Jacobsen, Dag. I. (1998). Motstand mot forandring, eller: 10 gode grunner til at du ikke klarer å endre en organisasjon. *MAGMA* (1998) 1.

Justis- og beredskapsdepartementet 2016. *Fakta om nærpolitireformen*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/lov-og-rett/kriminalitet-og-politi/innsikt/narpolitireformen/fakta-om-narpolitireformen/id2398894/>

NIBR-rapport 2013:1 (2013). *Inndelinger i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner*. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.

NIVI Rapport 2015:4 (2015). *Innbyggerundersøkelse om tilhørighet og veivalg for Sunndal kommune*. Oslo.

Politiet (2016). Reformplan. Hentet fra https://www.politi.no/om_politiet/politireformen/reformplan/

St. Meld. 22. (2015-2016) 2016). *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Vestre, Trond (2016, 21:22). Møre og Romsdal står sterkt - men halve Nordmøre ser nordover. Hentet fra <https://www.nrk.no/mr/fortsatt-stor-oppslutning-om-more-og-romsdal-som-eget-fylke-1.12938900>